

א' ב' שבפרשה

רעיון ומוסר השכל בדרך משל ונמשל הנלמד מהפרשה מבארם של רבותינו מפרשי התורה, בעלי המוסר והחסידות.

האויב של הטוב - הטוב ביותר!

הרב אהרן רכניצר

אחרי שלב, ועוד הוסיף משפט לסיים, "כזה אני ואין מה לעשות". ואתה באמת חושב שאדם כמוך אין לו תקנה?" שאל אותו ר' עמרם.

איתמר יקירי, יש משפט שאומר "האויב של הטוב הוא הטוב ביותר" מה שאומר שהרבה אנשים נתקעים בחיים, לא מתקדמים לשום מקום כי הם רוצים את הטוב ביותר, הם פרפקציוניסטים שהכל חייב להיות ד'בסט, ואם זה לא מושלם זה בעיניהם לא שווה מאומה, כאילו לא עשו כלום, הם אף פעם לא רואים את חצי הכוס המלאה וזה מה שמוביל אותם לכישלון, כי הדרך להצליח בנוי בשלבים, אתה מתחיל ונופל ומתעלה חזרה ושוב נפילה עד שאתה מגיע לשלמות, ואסמכתא לדבר אמרו חז"ל "שבע יפול צדיק וקם" (משלי כ"ד) שרק אחרי כמה נפילות קמים ואזי מגיעים לשלמות. זוהי אם כן הבעיה שלך שגרמה לך לנפילה אליה הגעת, אגב אומרים בשם הקאצקער רבי צ"ל שאמר פעם בדרך צחות על מה שכתוב טוב ללכת אל בית האבל מלכת אל בית המשתה, "אני אינני מחפש את הטוב ביותר, אסתפק בפחות טוב" (דהיינו מה שאמר שלמה המלך שטוב היינו טוב יותר ללכת לבית האבל, א"כ אני מתפשר על פחות טוב).

איתמר היה ילד חינוכי ומוכשר, הוא התברך בזכרון טוב ילד שכולם הועידו אותו לגדולות. כך זה היה גם בתחילת דרכו בישיבה קטנה עד שלאט לאט ירד בלימודיו וההתמדה היתה ממנו והלאה. הוריו שכל כך תלו בו תקוות ושאלו לרעות ממנו נחת השקיעו בו המון וניסו לעשות הכל כדי למנוע את הנפילה שלו אך שום דבר לא עזר.

המפנה דווקא החל בשיעור ג' כשהמג"ש שלו ר' עמרם לקח אותו כפרויקט אישי והחליט לעשות הכל כדי להעמיד אותו חזרה במקומו הנכון, הרבה שעות שיחה הקדיש עבורו, בשיחותיו עבר אתו על השנתיים האחרונות וניסה לעלות על המוקש העיקרי שגרם לו לעזוב את מרצו וחשקו בלימוד.

"האם זכור לך משהו, פרט מסוים בשיעור א' שאתה זוכר אותו כיום עצוב ועגום?" שאל ר' עמרם. איתמר ניסה פה ושם לציין אלו דברים אך לא היה בהם סימן של ממש שיוכל לשים עליו את האצבע כמשהו שהשפיע עליו.

ערך עצמי כעצה לעבודת ה'
כשם שהאדם צריך להאמין בהש"ת, כך צריך האדם להשריש בעצמו אמונה עצמית, דהיינו ערך עצמי להאמין שיש להקב"ה עסק עמו ויש לו נחת רוח מעבודתו, שהרי נפשו ממקור החיים.
(רבי צדוק הכהן מלובלין - צדקת הצדיק קנ"ד)

איתמר, נֶסָה בכל זאת להיזכר אולי שיעור שלא הבנת או תלמיד שפגע בך, זה יכול להיות אפילו אירוע שולי שאתה לא מייחס לכך חשיבות אך בכל זאת - אז זה השפיע עליך עמוקות והיום אתה מזלזל בכך, לכן אתה לא מספר לי על המקרה."

לפני שנבדוק מה אפשר לעשות אנחנו חייבים קודם כל להבין מה החיסרון בחתירה לשלמות, ואח"כ נראה איך מתגברים עליה, ובוודאי שהאדם צריך לשאוף לטוב ביותר השאלה היא מה המחיר. אספר לך סיפור קצרצר שממנו תפנים את ההפסד שבהתנהגות זו.

איתמר כמו התעורר לחיים הוא נדרך ואמר; "ר' עמרם אני חושב שנזכרתי ברגע של צער שהיה לי בשיעור א', כשנכשלתי במבחן הלכה לפני חנוכה, לא זכרתי לפרט את כל השיטות של אכסנאי, זה היה אכן יום נורא עצוב בשבילי, היום אני צוחק מעצמי כמה נאיבי הייתי בתור בחור צעיר שהתרגשתי ממבחן ועוד בסדר הלכה, אבל זה בוודאי לא קשור". סיים איתמר.

היה פעם ישוב בשם "הפלאחים" שנקרא כך על שם היותם עובדי אדמה, אולם ברבות השנים נצמד להם גם הכינוי "מושב הדלפונים". שם זה נבע מתוך זה שכל השנים עבדו שם כולם ואף אחד מהם לא התקדם בחייו, רובם נשארו עניים ודלפונים, ואל תחשוב שהם היו טמבלים, הם היו דוקא כולם אנשים מוכשרים, ובהתחלה התפתחות המושב היה ממש מרשים, אולם באמצע הפריחה נעצר הגלגל, המושב לא התפתח יותר והוא רק צנח ואיבד מזוהרו שהיה לו בתחילת שנותיו, מה שהשפיע בסוף על תושבי המקום שפרנסתם הייתה תלויה בהתפתחות המושב.

ר' עמרם שהיה לו ניסיון וחוש מיוחד להבנת נפשו של כל בחור, הגיב על אתר "מדוע אתה כל כך בטוח שזה לא קשור?"

כישוב שבנה את עצמו מהמסד עד הטפחות היו צריכים בשביל זה לגייס סכומי עתק, ולצורך זה יצאו צדוק ואליהו שניים מתוך חברי היישוב לחו"ל לצורך גיוס כספים, הם מצאו הרבה אנשים שפתחו את ידם בלב רחב ותרמו הון עתק, אולם הבולט ביותר היה איל ההון עזרא טופמולסקי שראה בכך קיום מצוות יישוב הארץ ותרם להם סכומים אגדיים. יום אחד נודע להם שעזרא מתעתד לעלות ארצה וזה יכול להיות עבורם הזדמנות נפלאה להראות לו את מה שבנו עד עכשיו, ולבקש את עזרתו להמשך בניית ושגשוג היישוב.

לי דווקא נראה שיש דברים בגו, תגייד איתמר אתה זוכר מה היה גובה הציון שקיבלת?"

ישוב חברי המועצה וביניהם מי לא - אם לא שני החברים העיקריים שלזכותם נזקפת ההצלחה העיקרית שהמושב הגיע עד הנה הלא הם אליהו וצדוק, שנתבקשו להביע את דעתם מה אפשר וכדאי לעשות לקראת ביקורו של הנדיב עזרא. אליהו שהיה טיפוס נוח ומפוכח הציע "נזמין אותו ונראה לו את מה

"א.ה..ה... 87 אחוז" זה היה הציון, אני זוכר את זה כמו היום" ענה איתמר. "והיית שבור מזה?" שאל שוב ר' עמרם. "אוי שטויות הייתי שבור נו אז מה? כל מה שהיה אז לא רלוונטי להיום" ענה איתמר.

ר' עמרם תישאל ותיחקר אותו עד שיחד אתו הגיע למסקנה, שיש לו נטייה לפרפקציוניזם, (תובעני כלפי עצמו להגיע לשלמות) לאיתמר היה חשוב שהכל ידפוק ויהיה מושלם במלואו אחרת הוא הרגיש החמצה ויתירה מזו הוא הרגיש בזה כשלון אישי.

בשיחה שניהל עם ר' עמרם הוא הודה על המיוחס לו וגם נזכר במהלך העניינים שהיה וכך גולל בפניו את מסכת חייו בשיעור א' כיצד זה השפיע עליו שלב

הפגישה של יעקב עם עשו.

ידוע שהאר"י הק' ביאר פרשה זו שכל כוונתה למלחמת היצר, שעשו הוא הסמל שלו, ויעקב אבינו עשה לנו הכנה לדורות שנוכל לנצחו, והנה רבו מפרשי התורה והחסידות להסביר פרשה זו כל אחד לפום דרכו, וביארו בהרחבה בחלק הדרכים שיש לו כדי להכשיל את האדם במלחמה זו, ואחד מהם מצאנו כתוב במשנתו של השפת אמת בשם אביו החידושי הרי"מ בדבר מלחמתו של היצה"ר בשלימות העבודה, וכמו שמבאר בטוב טעם שהוא אחד מהדרכים שמצריכים תשומת לב וזהירות, כי היצה"ר משתמש בדרכים ערמומיים כדי לגלות חולשה זו אצל האדם, וכשיש על מה, הוא משקיע כל כוחו בעידוד כפול בחרטה על לשעבר וייאוש מוחלט על להבא. ומדבריהם גם נלמד מה הדיחוי שיש לנו כדי לנצחו במלחמה זו שעיקרה הוא שיכיר האדם בערך העבודה שיש להקב"ה הימנו.

כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך. ואמרת לעבדך ליעקב מנחה הוא שלוחה לאדוני לעשו והנה גם הוא אחרינו. (ל"ב י"ח י"ט)

אומר על כך החידושי הרי"מ שאלו שלושת השאלות מכוונות למשנה באבות (פ"ג) על שלושת הדברים שהאדם צריך לשאול את עצמו **דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון** והוא מוסיף, יעקב אבינו מרמז לנו שיתכן לפעמים שדווקא מי ששואל אותנו את השאלות האלו הוא היצר הרע, ולמה, כי בכך הוא מצליח להביא אותנו לעצבות ודאגה ולאוזלת ידיים,

עד שאנו אומרים מה שווה בעיני הקב"ה העבודה הפשוטה שלי? מי אני בכלל שאעשה את המצווה הקטנה הזו, ומה בכלל יחשב בעיני מצווה זו שאקיים שאיכותה פחותה לעומת כל התרי"ג מצוות וההשגות שאפשר להגיע, הרי אני כלום לעומת מה שאפשר ונדרש ממני, וכך בדרך זו מצליח הוא להוריד את האדם עד לברא עמיקתא.

וממשיך החידושי הרי"מ ואומר ואמרת לעבדך ליעקב שהיינו בתוך התכללות של כלל ישראל כולם שווין לטובה מנחה הוא שלוחה לאדוני לעשו שדווקא המנחה הקטנה גם נחשבת בעיניו כמו מנחת העני כי לאדוני לעשו שהקב"ה יושב ורואה

את מלחמת היצר שיש לנו ולכן מחשיבו ביותר, כל התגברות שיש לנו על אף שהוא מעט מזעיר אנפין, והוסיף על כך השפ"א שהוא המשך הפסוק והנה גם הוא אחרינו שעולה על השי"ת שצריך האדם להתחזק בזה ולדעת שהקב"ה עוזרו והמעט שמתחיל עוזר לו ה' שיוכל לגמור הכל כראוי, והכנה זו עשה יעקב לכל הדורות הבאים אחריו שיתקבל גם מנחת העני, ובלבד שיעשה מה שעליו מוטל לעשות, ולא עליך המלאכה לגמור.

לסיכום: השאיפה למושלמות הן של העצמי והן של ביצועיו של האדם והישגיו מאפיינת את התחרותית וההישגית. שאיפה זו עשויה להניע אנשים לקראת הישגים ולדרבנם להתגבר על מכשולים, אך בצורתו הקיצונית עלול הפרפקציוניזם לגרום לפיתוח עמדה של "או הכול או לא כלום" המביאה לדחינות, פחד משתק מכישלון זה מסוכן מאוד גם מבחינה רוחנית וגם בפן הגשמי. והחכם ישמור עצמו מכל רע.

שכבר הושג עד כה, שלפי דעתי זהו הישג מרשים וכך נשיג בע"ה עוד סיוע נכדו להמשך תנופת פיתוחו של הישוב". ואולם צדוק שמטבעו היה פרפקציוניסט התנגד נחרצות וטען "באיזה פרצוף ניראה לפניו כשיודע לעוני והדלות שזועקת כאן מכל פינה, רק בשביל זה הוא עלול לקבל חלחלה ולהפסיק לתרום, אתם צריכים להבין שמדובר בעשיר גדול בסדר גודל של 'מיליארדר' אם הייתם רואים את הפאר וההדר שיש לו בביתו הייתם מבינים איזה בושות זה להביא אותו הנה, מה נראה לכם שהוא צריך את הבורקסים היבשים שלנו או את מרק הגריסים שניתן לו, עם הצננויות שאנו מגדלים?"

"רגע", שאל ראובן ראש המועצה, "ומה אתה כן מציע שנעשה?" צדוק חשב וענה "האמת אני לא יודע מה כן, אני רק יודע שבמצב הנוכחי אי אפשר זהו מהלך שנועד לכישלון. בסופו של דבר קולו של צדוק גבר - שטען "או שאתה עושה משהו מכובד או שלא תעשה כלום"

לימים נודע לחברי המועצה שעזרא הגיע לארץ לרגל שמחת בר מצווה לנכדו והוא חילק צדקה בסכומי עתק, כמעט ולא היה מוסד או ארגון שלא הנהה ממתנת יד הגונה, ויתרה מזו נודע להם שהוא התעניין לדעת מה ואיפה נמצא היישוב פלאחים הוא מאוד רצה לבוא ולהתרשם, ומשלא מצא מישהו שידע לענות לו, הפטיר בכעס "בטח עבדו עלי".

בסיבובים הבאים של צדוק ואליהו בחו"ל לא הצליחו להגיע לפגישה אצל הנדיב עזרא, בכך איבדו תקציב מכובד, שהיה בסיס עוגן לקיומו של היישוב ומכאן החלה ההזנחה ודרדורו של היישוב שכאמור בתחילת ימיו התפתח יפה יותר משאר היישובים האחרים ועתה נסק פלאים עד שהוצמד לו התואר "מושב הדלפונים".

"איתמר יקירי, אתה לבטח מצויר לעצמך תמונה עגומה של הצער הגדול שהיה לחברי המועצה ששעו לטענותיו של צדוק, הם לא יכלו לסלוח לעצמם על ההחמזה שהובילה אותם להפסד ברור לכל החיים.

שמע טוב פעמים רבות אנו פוגשים באנשים שבאופן לא מוצהר הם דוגלים בשיטת "הכל או לא כלום" הם פשוט מבקשים שלימות עד שאינם מוכנים להתפשר על

חלקיות, ואפילו לא על ויתור של אחוזים בודדים, לדעתם או שאתה עושה משהו מושלם ואם אתה לא יכול עדיף שלא תעשה כלום, הם מבטלים את ההישג המוגבל רק משום שהוא אינו הכל, למרות שההיגיון הישר הוא ההיפך מזה, ולדוגמה האם זה שהצלחת במבחן ב-87 אחוז האם זה לא הישג יפה, אמנם לא היתה לך ידיעה מושלמת אבל זה מצביע על שליטה ברוב החומר, שזה הישג מדהים כשלעצמו.

מי הוא זה שמנסה להסיח את דעתנו מההישג המסוים ובכך להשמיט מאתנו בתחבולות שונות גם את מה שכן השגנו בעמל? אין ספק שידו הזדונית של היצר הרע בוחשת בקדירה, הוא פועל באופן אינטנסיבי ליטול מאתנו את מה שכן הושג. ואיך הוא עושה זאת? הוא פשוט מצביע לעבר השלמות היעד אליו היינו אמורים להגיע ובכך להפיל את רוחנו אה... מה אתה שווה?

תחילת פרשת וישלח (עד חמישי) מוקדש לסיפור הדברים של הכנת יעקב לפגישה עם אחיו יעקב ובהמשך המאבק של יעקב עם שרו של עשו ואח"כ

תחשוב טוב יהיה טוב

ואתה אמרת היטב איטיב עמך (ל"ב י"ג).

ידוע מה שאומרים בשם הצמח צדק שמכאן ראה לאימרה "טראכט גוט וועט זיין גוט" ואתה אמרת היטב אם תאמר שטוב לך, אז הקב"ה יאמר איטיב עמך.

וחזיתי בטעם נכון וראיה לדבר, מהגמרא פרק במה בהמה (שבת נג) בעניין יציאה לרה"ר עם קמיע, ושם איתא "מומחה לאדם לא הוי מומחה לבהמה", דהיינו קמיע שהוכחה כמועילה לאדם אינו ראה שתועיל גם לבהמה. מקשה הגמ' "ומי איכא מומחה לאדם ולא מומחה לבהמה"? ומשני "אין, אדם אית ליה מזליה ובהמה לית ליה מזלא".

עניין הדבר מסביר המאירי. שמכיון שיש לאדם דעת, תולה הוא תקוה בהצלחת הקמיע לרפואתו, ומתוך תקוה זו מתחזק גופו ומסתייעת רפואתו.

הרי מכאן ראה שהאדם שחושב שטוב לו, ומשליך יתבו בתקוה לטוב, זה גורם לו ש מביא לעצמו זכויות שבאמת יהיה לו טוב.

העלון יו"ל בחסות

קופירייטינג

פרסום גרפיקה הפקות יח"צ אסטרטגיה בניית וקידום אתרים

ניתן להזמין גם קופירייטינג - רעיונות וכתיבה שיווקית בלבד

תלפון: 073-73-70-930 פקס: 073-73-70-940

אתר רכניצר לתאום פגישה 057-310-7200

קדושת אהרן 12 ירושלים. דוא"ל: copyriting@gmail.com

הדפסת הגיליון נתרם ע"י הרה"ח אהרן מושקוביץ הי"ו לרגל נישואי בתו החשובה עב"ג הבה"ח משה יודא הרשטיק י"ו במז"ט ובשעטו"מ

תשואות חן לידדי הרב שמחה רובינשטיין הי"ו בעל משרד פרסום 'פוקוס' שהשתתף בהוצאות הדפסת הגיליון לרגל הולדת הבן במז"ט ובשעטו"מ

